

Kr., som vi have i den nugældende Lov. Det vil være af ikke ringe Betydning at bibeholde de nugældende Bestemmelser i saa Henseende. Jeg tror, at Husmændene have Ret, naar de hævde, at det vigtigste er, at de Ansøgere, der melde sig, ere i Besiddelse af den fornødne Dygtighed og have den rette Forstaaelse af, hvad det kommer an paa, naar de skulle gaa til at dyrke et Stykke Jord af den Art, her er Tale om. Det betyder mere end det at være i Besiddelse af 4, 5, 6 eller 700 Kroner.

De to Spørgsmaal, der vel nok ere de største, og som have givet Anledning til de fleste Udtalelser under denne Forhandling, ere Spørgsmaalene om Ekspropriation og Indførelse af offentligt Fæste. Jeg skal ikke nu komme videre ind paa disse Spørgsmaal, men henholde mig til, hvad jeg derom udtalte, første Gang jeg havde Ordet. Spørgsmaalene ere blevne saa udførligt debatterede, at det vilde være Spild af Tid yderligere at komme ind paa dem i Øjeblikket. Jeg vil haabe, at det Udvalg, der bliver nedsat om denne Sag, vil tage begge disse Spørgsmaal op til grundig Overvejelse, og at Resultatet af denne Overvejelse maa føre i den Retning, der er udtalt Ønske om af Husmændene. Jeg tror, det vil være nødvendigt at faa en Bestemmelse om Ekspropriation indført i Loven, og jeg føler mig ikke overbevist om, at det er rigtigt, hvad der er blevet udtalt imod denne Bestemmelse af enkelte ærede Medlemmer. Jeg tror, at man saa rigtigt, da man i sin Tid her i Folketinget indsatte Bestemmelsen om Ekspropriation, og jeg beklager, at det ikke lykkedes at fastholde den. Der blev nævnt af et æret Medlem under Omtalen af dette Spørgsmaal, at det vistnok vilde være rigtigt, om man ordnede det saaledes, at den Jord, der eksproprieredes til Brug for Statshusmændene, vedblev at være i offentlig Eje. Jeg slutter mig i saa Henseende til det paagældende Medlem; jeg husker ikke, hvem det var. Jeg tror, det vil være rigtigt, om man fastsætter en Bestemmelse herom.

Med Hensyn til Spørgsmaalet om offentligt Fæste skal jeg blot sige, at det neppe er rigtigt, hvad det ærede Medlem fra Nakskov (Ludvig Reventlow) sagde, at det vilde føre til Uorden, og at der vilde opstaa en Rangforordning mellem Husmændene, at enkelte Husmænd, Husmænd, der var Selvejere, som det ærede Medlem udtrykte sig, hvad for Resten de færreste ere, vilde se ned paa de Husmænd, der

havde faaet Jord i offentligt Fæste, saa der vilde blive to Klasser af Husmænd. Jeg gaar ud fra, at det ærede Medlem begrundede sine Udtalelser herom med den Uvillie, der i gamle Dage var mod Fæstet. Men jeg vil gøre opmærksom paa, hvad der tidligere ogsaa er gjort opmærksom paa her i Salen, at det Fæste, der nu tænkes indført, og som Husmændene udtale Ønsket om at faa indført, slet ikke ligner det Fæste, man havde i gamle Dage. Det er fuldstændig rigtigt, hvad afdøde Finansminister Vilhelm Lassen i saa Henseende har udtalt i sit ofte omtalte lille Skrift, at i det offentlige Fæste er der intet personligt Forhold og ikke noget, der kan smage af Underordning. Den Opfattelse vinder flere og flere Tilhængere.

Den højtærede Landbrugsminister udtalte, at det ikke var paavist, hvilke Fordele der kunde være at opnaa for Husmændene ved at komme ind under offentligt Fæste. Jeg tror ikke, den højtærede Landbrugsminister har ganske Ret deri. Det er paapeget fra forskellige Sider. Men jeg ønsker at gøre opmærksom paa, at jeg og mit Parti i Hovedtrækkene ere enige i de Udtalelser, der om dette Spørgsmaal blev fremsatte af det ærede Medlem fra Vraa (Thomas Larsen), der siger, at den største Betydning af Løsningen af dette Spørgsmaal er den socialøkonomiske, det er den Betydning, det vil have for hele Samfundet, at det offentlige Fæste medfører, at Samfundet bliver Bjer af Jorden. Den højtærede Landbrugsminister udtalte, at det maaske kunde være rigtigt, at der blev nedsat en Kommission til at overveje Spørgsmaalet om Indførelse af Fæste. Jeg vil derom sige, at jeg ikke kan se, det vil være nødvendigt at nedsætte en Kommission om denne Sag. Jeg er tilbøjelig til at tro, at det vil kunne lykkes Udvalget at finde en Form, under hvilken man kan gaa til Indførelse af offentligt Fæste. Skulde det ikke være Tilfældet, skulde det ikke kunne lykkes, indrømmer jeg, at saa kan det være rigtigt, at man benytter den af den højtærede Landbrugsminister anviste Vej at nedsætte en Kommission om det. Men jeg kan i Øjeblikket ikke se, at det er nødvendigt, og jeg vilde beklage, om dette, at man vil nedsætte en Kommission, skulde bidrage til, at dette Spørgsmaal blev lagt hen i en længere Aarrække. Skulde det vise sig, hvad jeg som tidligere anført ikke haaber, at der her i Tinget skulde være Stemning for, at den Lov, som nu skal vedtages, skulde gælde i 10 Aar, vil rimeligvis samtidig dermed det Spørgsmaal,